

Sygn. akt II Ka 46/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2018 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu – II Wydział Karny, w składzie:

Przewodniczący	-	SSO Marek Podwójniak
Protokolant	-	sekr. sąd. Monika Szukalska

przy udziale Prokuratora Rejonowego w Sieradzu Sławomira Anka - Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Sieradzu,
po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2018 r. sprawy: **D. D. (1)**

oskarżonego z art. 178a § 4 kk,

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli,

z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie II K 306/17,

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od D. D. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20,00 (dwadzieścia 00/100) złotych tytułem poniesionych w postępowaniu odwoławczym wydatków oraz wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 360,00 (trzysta sześćdziesiąt 00/100) złotych.

Sygn. akt II Ka 46/18

UZASADNIENIE

We wniesionym do Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli akcie oskarżenia D. D. (1) zarzucono że: w dniu 12 lipca 2017 roku około godziny 09:00 w miejscowości C., gmina Z., województwa (...) będąc w stanie nietrzeźwości – 1,36 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu kierował samochodem osobowym marki C. (...) o nr rej. (...) w ruchu lądowym, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo, to jest popełnienie przestępstwa z art. 178 a § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z 07 grudnia 2017 roku wydanym w sprawie II K 306/17 oskarżonego D. D. „w miejsce zarzucanego mu czynu” uznano za winnego tego, że:

w dniu 12 lipca 2017 roku około godziny 09:00 w miejscowości C., gmina Z., województwa (...) będąc w stanie nietrzeźwości – 1,36 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, nie stosując się do decyzji o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami kategorii A B E wydanej przez Starostę (...) nr KT (...) (które to oznaczenie w miejsce: „nr KT (...)” wskazano postanowieniem z 09 stycznia 2018 roku) z dnia 16 września 2014 roku, kierował samochodem osobowym marki C. (...) o nr rej. (...) w ruchu lądowym, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie obowiązywania

zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego w związku ze skazaniem za przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k. wyrokiem Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 21 sierpnia 2014 roku w sprawie II K 263/14,

to jest dokonania czynu wypełniającego dyspozycję art. 178 a § 4 k.k. i art. 180 a k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który na podstawie art. 178 a § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 37 b k.k. i art. 34 § 1 i § 1 a pkt 1 k.k. i art. 35 k.k. wymierzono mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności i karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k.k. w zw. z art. 34 § 3 k.k. i art. 35 § 4 k.k. zobowiązano oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu. Natomiast na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzeczono wobec niego dożywotni zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Orzeczono też – na podstawie art. 43 a § 2 k.k. – od D. D. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 złotych. Oskarżonego obciążono też poniesionymi w sprawie kosztami sądowymi.

Wyrok ten zaskarżony został przez obrońcę oskarżonego w całości, który w apelacji zarzucił mu:

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na jego treść, a to:

1) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 174 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez:

- dokonanie rozstrzygnięcia w oparciu o dowody, które nie zostały ujawnione w toku postępowania sądowego – notatkę urzędową sporządzoną przez funkcjonariusza Policji,

- zastąpienie dowodu z zeznań świadka P. G. (1) treścią sporządzonej przez nią notatki urzędowej (która – dodatkowo – nie została ujawniona w trakcie postępowania sądowego),

2) art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz w zw. z art. 117 § 2 i 2 a k.p.k., art. 374 k.p.k. i art. 399 § 2 k.p.k. przez:

- nieuwzględnienie wniosku o odroczenie rozprawy i jej przeprowadzenie w dniu 23 listopada 2017 roku pod nieobecność oskarżonego, który chciał wziąć udział w rozprawie i złożyć dodatkowe wyjaśnienia, w sytuacji gdy niestawiennictwo oskarżonego wynikało z wyjątkowych, uzasadnionych przyczyn, a z wiedzy notoryjnej wiadomym jest, że uzyskanie zaświadczenia od lekarza sądowego w krótkim terminie pozostaje utrudnione,

- zmianę kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonemu czynu bez uprzedniego pouczenia oskarżonego o możliwości przerwania rozprawy w celu umożliwienia mu przygotowania się do obrony,

- niezasadne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. M. w sytuacji, gdy świadek ten zeznawać miał na istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności związane z sytuacją osobistą i stanem zdrowia oskarżonego w dacie czynu jak i po jego popełnieniu,

co w konsekwencji skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych mającym wpływ na treść rozstrzygnięcia polegającym na nieprawidłowym przyjęciu, że w niniejszej sprawie nie zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami uzasadniający nieorzeczenie dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

W oparciu o te zarzuty obrońca D. D. (1) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę przez nieorzeczenie wobec oskarżonego dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Argumentacja tego środka odwoławczego stanowi bowiem jedynie pozbawioną podstaw polemikę z ustaleniami organu ferującego zaskarżony wyrok, które to ustalenia znalazły odpowiednie przełożenie w zakresie sankcjonowania przypisanego D. D. przestępstwa.

W postępowaniu odwoławczym nie dopatrzono się podnoszonych przez obrońcę oskarżonego naruszeń prawa procesowego, które mogłyby skutkować wzruszeniem zaskarżonego orzeczenia. Dotyczy to sugerowanych uchybień w czasie procedowania, które mogłyby podważyć prawidłowość dokonanych ustaleń faktycznych. Art. 7 k.p.k. formułuje ogólne dyrektywy oceny dowodów. Wykazanie, że faktycznie został on w sprawie naruszony wymaga wskazania, którą konkretnie regułę i w jaki sposób sąd naruszył. Kontynuując tę problematykę podnieść należy, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd meriti w toku rozprawy głównej mogą być skutecznie zakwestionowane, a ich poprawność zdyskwalifikowana wtedy dopiero, gdy w procedurze do nich Sąd uchybił właśnie dyrektywom z art. 7 k.p.k., pominał istotne dla sprawy dowody lub oparł się na dowodach na rozprawie nieujawnionych, sporządził uzasadnienie niezrozumiałe, nadmiernie lapidarne, wewnątrznie sprzeczne lub sprzeczne z regułami logicznego rozumowania, wyłączając możliwość merytorycznej oceny kontrolno-odwoławczej. Zarzut obrazy przepisu art. 7 k.p.k. i w związku z tym dokonania błędnych ustaleń faktycznych może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykaże, że sąd orzekający naruszył zasady logicznego rozumowania, nie uwzględnił przy tym wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

W takich uwarunkowaniach sformułowane w apelacji zarzuty obrazy przepisów postępowania uznać należy za chybione.

Zdziwienie Sądu odwoławczego budzić musi stanowisko środka odwoławczego, wedle którego organ meriti rozstrzygnięcie swoje oparł o dowody, które nie zostały ujawnione w toku rozprawy (art. 410 k.p.k.) wykorzystując przy tym notatkę urzędową sporządzoną przez funkcjonariusza Policji i powodując wykorzystanie jej w miejsce dowodu z zeznań świadka P. G. (1) (art. 174 k.p.k.). Tymczasem analiza zebranych w trakcie postępowania sądowego (w czasie przewodu sądowego) dowodów czyni ten zarzut jako bezprzedmiotowy. Bowiem wymieniony świadek został w dochodzeniu przesłuchany, a na rozprawie zeznania P. G. (w określonym zakresie) odczytano w trybie art. 391 § 1 k.p.k. Uczyniono to zgodnie ze złożonym (w oparciu o przepis art. 333 § 2 k.p.k.) w akcie oskarżenia wnioskiem. Czynność ta nie spotkała się z jakimkolwiek sprzeciwem obecnego na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 roku obrońcy oskarżonego. Dlatego też wynikający z określonego art. 174 k.p.k. zakazu zarzut nie znajduje żadnego oparcia w sposobie procedowania i gromadzenia dowodów przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w rozpatrywanej sprawie. Stwierdzić jedynie należy, że sformułowany w tym przepisie zakaz pozostaje w związku z uregulowaniem, że wyjaśnienia oskarżonego i zeznania świadka mają walor dowodowy jedynie wtedy, gdy zostały utrwalone w formie protokołu (art. 143 § 1 pkt 2 k.p.k.). Notatka urzędowa zaś może być dowodem podlegającym odczytaniu na rozprawie (art. 393 § 1 k.p.k.) jedynie wtedy, gdy została sporządzona z przebiegu czynności niewymagających protokołu i gdy takiej formy nie uznał za potrzebną przeprowadzający czynność (art. 143 § 2 k.p.k.). W przedstawionych założeniach Sąd I instancji był uprawniony do wykorzystania w podanym trybie sporządzonej w dniu 12 lipca 2017 roku notatki urzędowej nie naruszając przy tym sformułowanego w art. 174 k.p.k. zakazu.

Również za bezzasadny uznać należy zarzut naruszenia prawa do obrony w związku z przeprowadzeniem przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli rozprawy w dniu 23 listopada 2017 roku pod nieobecność oskarżonego D. D.. Istotnie w tej dacie organ I instancji przeprowadził przewód sądowy. Czynności procesowe zostały jednak poprzedzone wydaniem decyzji o nieuwzględnieniu wniosku obrońcy oskarżonego o odroczenie rozprawy, a w zaistniałej sytuacji procesowej rozstrzygnięcie to uznać należy za prawidłowe. Organ meriti uzasadnił swoje w tej mierze stanowisko (k. 106 odwr.), podnosząc przy tym znaczny okres, jaki upłynął od dnia zawiadomienia oskarżonego o rozprawie do daty jej prowadzenia, kiedy to nie składał żadnych wniosków o jej odroczenie. Przedłożone 23.11.2017 r. zaświadczenie nie spełniało wymogów, które dawałyby podstawę do uznania zasadności wniosku obrońcy D. Z. D. zgodnie z wymogami określonymi przepisem art. 117 § 2 a k.p.k. Dla porządku wskazać jednak należy, że udział oskarżonego w rozprawie jest co do zasady jego prawem a nie obowiązkiem. Wniosek o odroczenie rozprawy podlega ocenie sądu orzekającego i jego złożenie nie skutkuje automatycznie odstąpieniem od procedowania. Usprawiedliwienie nieobecności z powodu choroby uniemożliwiającej oskarżonemu uczestnictwo w rozprawie musi być poparte zaświadczeniem lekarskim wydanym przez lekarza sądowego odpowiednio do treści podanego przepisu. D. D. o tej powinności został pouczony, a mimo to przedłożone zostało zaświadczenie lekarskie, które wymogu tego nie spełniało. Powyższe upoważnia sąd do uznania nieobecności oskarżonego za nieusprawiedliwioną. W tym kontekście stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia gwarancji procesowych oskarżonego. W szczególności nie można wywodzić obrazy

wyrażonej w art. 6 k.p.k. zasady prawa do obrony, gdy nieobecność oskarżonego na rozprawie była konsekwencją niedopełnienia przez niego obowiązków procesowych.

W realiach niniejszej sprawy nie zasługuje – w konsekwencji tego, co zostało już przedstawione – na uwzględnienie podnoszony w apelacji obrońcy zarzut naruszenia art. 410 k.p.k., to jest aby sąd opierał się na materiale dowodowym nieujawnionym, bądź orzekał w oparciu jedynie o część ujawnionego materiału dowodowego. Art. 410 k.p.k. nakazujący uwzględnienie całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie, nie może być bowiem rozumiany w ten sposób, że każdy z dowodów ma stanowić podstawę ustaleń sądu. Byłoby to oczywiście niemożliwe, gdy z różnych dowodów wynikają wzajemnie sprzeczne okoliczności. Nie można więc zarzutu opierać na tym, że pewne dowody nie stanowiły ustaleń, jeżeli sąd rozważył je i ocenił ich znaczenie w sposób określony w art. 7 k.p.k. (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2014 r. – III KK 396/13 – (...) Prawnej LEX nr 1451526).

Nie można również zgodzić się z zarzutem obrazy art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. Sąd na rozprawie oddalił wniosek dowodowy obrońcy oskarżonego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. M.. Podejmując tę decyzję, także w sposób akceptowany przez organ odwoławczy, motywowano ją w obszerny sposób, nadto czyniąc zadość wymogom określonym w art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k., a przez to brak jest podstaw, aby ponownie przytaczać zaprezentowaną (k. 107 odwr.) argumentację.

Według autora apelacji sąd ferujący zaskarżony wyrok dopuścił się naruszenia przepisu art. 399 § 2 k.p.k. uprzedzając o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonemu czynu bez uprzedniego pouczenia D. Z. D. „o możliwości przerwania rozprawy w celu umożliwienia mu przygotowania się do obrony”. W świetle art. 399 § 1 k.p.k. sąd obowiązany jest uprzedzić o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej czynu obecne na rozprawie strony. Uprzedzenie to nie oznacza, iż sąd przyjmie tego rodzaju kwalifikację, jest to sygnalizacja, a ostateczna decyzja w tej kwestii zostanie podjęta w wyroku. Obowiązek poinformowania stron o możliwości zastosowania innego przepisu ma im umożliwić zajęcie w tej kwestii stanowiska. Chodzi o to, aby nie były one zaskoczone przyjętą przez sąd kwalifikacją prawną. Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli wywiązał się z nałożonego na niego ustawą (kodeks postępowania karnego) obowiązku. Dokonał stosownego pouczenia wobec obecnych na rozprawie. To, że oskarżony nie uczestniczył osobiście w procesie na tym etapie postępowania nie ma żadnego znaczenia i bezprzedmiotowym staje się zarzut naruszenia § 2 art. 399 k.p.k.

Przechodząc zaś do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, to godzi się przypomnieć, że jest on tylko wówczas słuszny, gdy zasadność ocen i wniosków, wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego, nie odpowiada prawidłowości logicznego rozumowania. Zarzut ten nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, wyrażonymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, lecz do wykazania, jakich konkretnych mianowicie uchybień w zakresie zasad logicznego rozumowania dopuścił się sąd. Tymczasem obrońca oskarżonego w środku odwoławczym powołuje się na zaistnienie w sprawie wyjątkowego wypadku uzasadnionego wyjątkowymi okolicznościami uzasadniający nieorzekanie dożywotniego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. W tym miejscu po raz kolejny przypomnieć należy, że Sąd I instancji w sposób w pełni przekonujący uzasadnił, które dowody i w jakim zakresie włączył do podstawy faktycznej wyroku.

Podsumowując stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli prawidłowo procedował, nie dopuszczając się uchybień wskazanych w apelacji. Dokonana przez ten organ ocena dowodów jest wszechstronna, obiektywna oraz zgodna z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego. W oparciu o tak kompleksową ocenę prawidłowo ustalił stan faktyczny i dokonał właściwej subsumpcji prawnej przypisanego D. D. (1) czynu nie naruszając przy tym norm prawa materialnego.

Ponieważ apelację zwróconą co do całości wyroku winno się również rozpatrzyć pod kątem wymierzonej nim kary. Nie sposób przyjąć, że całokształt orzeczonych wobec D. D. (1) dolegliwości charakteryzuje się rażącą niewspółmiernością (surowością).

W tym miejscu przypomnieć jedynie należy, że rażąca niewspółmierność zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych za przypisane przestępstwo nie koresponduje należycie ze stopniem społecznej szkodliwości czynu

oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celów kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa z jednoczesnym uwzględnieniem faktu, iż wymiar represji musi być proporcjonalny do stopnia zawinienia, co stanowi gwarancję realizacji celów zapobiegawczych i wychowawczych kary w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej. W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w sposób prawidłowy ustalił okoliczności tak łagodzące jak i obciążające oraz odpowiednio je ocenił w kontekście dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 k.k., ustalenia te zasługują na akceptację i nie wymagają w tym miejscu ponownego przytaczania. Podkreślić jedynie należy, że w przypadku D. D. skorzystano z dobrodziejstwa przewidzianego w art. 37b k.k. orzekając wobec niego karę 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności. Równocześnie podzielić należy zapatrywanie organu I instancji odnośnie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. W rozpatrywanej sprawie nie zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami dający podstawę do odstąpienia od orzeczenia tego zakazu w wymiarze dożywotnim. Wielokrotna już karalność D. D. za przestępstwa prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości (wyrokami wydanymi w sprawach VI K 153/04, II K 223/09, II K 263/14 Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli) wymaga wyeliminowania go spośród grona kierującymi pojazdami.

Mając powyższe na względzie oraz przy braku podstaw do zastosowania unormowań zawartych w art. 439 k.p.k. i art. 440 k.p.k. zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

O kosztach sądowych postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. zasądzać od D. D. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20,00 złotych tytułem poniesionych na tym etapie procesu wydatków oraz wymierzono mu (na podstawie art. 8 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 1 i 4 oraz ust. 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych – Dz. U. Nr 49, poz. 223 z 1983 r. – t. j. ze zm.) opłatę za II instancję w kwocie 360,00 złotych.